

індивідуальним провідником музично-драматургічних ідей автора» [2].

Таким чином, хоровий театр як форма художньої творчості вельми доцільна і продуктивна у процесі музичного виховання дітей та підлітків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Овчинникова Т. К. Хоровий театр в современной отечественной музыкальной культуре: автореф. дис. ... канд. искусствоведения. Ростов н/Д, 2009. [Электрон. ресурс]. Режим доступа: www.rostcons.ru/disser_r/ref19.doc.

2. Батичко Г. І. Хоровий концерт в контексті сучасної музичної культури : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : 17.00.02 / Г. І. Батичко. – К, 1993. – 20 с.

3. Станіславська К. І. Явище хорової театралізації у сучасній музичній культурі / К. І. Станіславська [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/8_DN_2011/MusicaAndLife/5_82154.doc.htm

Ірина Карлиханова,

студентка 1 курсу,

освітнього ступеня – магістр

факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: **В. В. Бурназова**, к.пед.н., доцент (БДПУ)

ЗМІСТ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Актуальність. У сьогоденних умовах трансформаційних зрушень у всіх сферах української держави професійна підготовка майбутнього фахівця постає провідним чинником її соціального й економічного прогресу. З огляду на визнання в сучасному суспільстві того, що найбільшою його цінністю та основним надбанням є фахівець, спроможний знаходити й засвоювати нові знання, ухвалювати нестандартні рішення, винятково важливим напрямом педагогічної науки визначено пошук засобів і умов підвищення ефективності процесу підготовки у вищих закладах освіти фахівців усіх профілів, серед яких – майбутні вчителі музичного мистецтва.

Ступінь досліджуваності проблеми. У науковій літературі із проблеми дослідження освітню компетентність осмислювали здебільшого у працях із проблеми педагогічної діяльності (І. Бех, І. Зязюн, О. Овчарук, О. Пехота, С. Сисоєва й інші); частково у роботах, присвячених питанням професійної підготовки майбутнього вчителя музики. Зокрема, розглядалися сутність педагогічної діяльності вчителя музики (Е. Абдулін, В. Орлов, О. Олексюк, А. Козир, Г. Падалка, О. Ростовський, О. Рудницька, О. Щолокова та інші), засвоєння музично-педагогічних знань.

Мета і методи дослідження висвітлити зміст інноваційних методів формування професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва, застосування яких забезпечить якісну фахову підготовку студентів вищого педагогічного закладу освіти.

Сутність дослідження. Питанням компетентнісного підходу у сфері мистецької освіти, його функції в підготовці майбутніх учителів музики присвячено праці С. Сисоєвої [6], Л. Масол [3], О. Олексюк [4], Г. Падалки [5], О. Щолокової [7] та ін.

На ґрунті висновків наукових праць, присвячених проблемі професійних характеристик фахівця (А. Деркач, І. Ісаєва, Є. Климова та ін.), професійні якості вчителя музики доцільно групувати за п'ятьма підсистемами, критерієм диференціації яких слугує сукупність властивостей і провідна функція професійної діяльності, за реалізацію якої відповідають ці професійні якості, такі як: підсистема професійного мислення, професійної спрямованості, організаційних якостей, комунікативних та експресивних якостей.

В умовах педагогічного закладу вищої освіти розвиток професійної компетентності майбутнього учителя музичного мистецтва відбувається під час вивчення і загальнопрофесійних, і спеціальних (наприклад, блок дисциплін професійно-практичної підготовки: історія зарубіжної музики, історія української музики, сольфеджіо, гармонія, поліфонія, аналіз музичних форм, основний музичний інструмент, додатковий музичний інструмент, концертмейстерський клас, хорознавство, хоровий клас, хорове диригування, постановка голосу) дисциплін. Лише після засвоєння основ духовної і матеріальної культури, а також представлення своєї діяльності на теоретичному рівні майбутні вчителі готові до закріплення сформованих знань і вмінь на практиці. Сформованість знань і вмінь є передумовою формування професійної компетентності майбутнього вчителя та передбачає опанування ним комплексом спеціальних знань із теоретичних і виконавських (інструментальних, вокальних і диригентсько-хорових) дисциплін.

Відтак, основу професійної компетентності майбутнього вчителя музики становить спеціальна (загальнопедагогічна, диригентська, інструментальна, вокальна, виконавська, дослідницька), соціальна й особистісна підготовка. З огляду на це, очевидно є безпосередня залежність підготовки майбутнього вчителя музики не тільки від правильної орієнтації студента в процесі навчання на спеціальних заняттях, але й від загальної методичної забезпеченості та практичної озброєності, здобуті в ході вивчення всього різноманіття дисциплін.

Вища мистецька підготовка в Україні – це цілком сформована система професійної освіти. Мистецькі навчальні заклади провадять постійний пошук шляхів оновлення освіти й нових педагогічних технологій, результатом якого є напрацювання значного масиву нових, удосконалених професійних освітніх програм, навчальних планів, підручників і навчальних посібників. За таких умов єдність освітнього простору України, стабільність системи освіти покликані забезпечити Державні освітні стандарти вищої професійної освіти, в яких закріплено вимоги до мінімуму змісту та рівня підготовки фахівця музичного мистецтва.

Сучасний учитель музики стикається на сьогодні із безліччю проблем, вирішення яких вимагає знання філософії, концепції сучасного природознавства, інформатики, основ медичних знань, іноземної мови, психології, педагогіки і т.д., передбачених у навчальних планах. Для

успішної професійної діяльності випускнику-музиканту потрібні знання з усіх дисциплін, але специфіка педагогічного закладу вищої освіти, на наш погляд, і полягає в потребі зосередження не на окремих навчальних дисциплінах, які розвивають певні вміння, а на формуванні цілісної системи знань і вмінь, орієнтованих на потребизакладів загальної середньої освіти. Утім попри очевидність такої потреби, на сьогоднішній день вона залишається поза належною увагою.

Упровадження проблемних методів детермінувало на стабілізацію пізнавальної мотивації студентів до музично-педагогічної діяльності, сприяло таким якісним змінам у знаннях із дисципліни, як набуття ними обсягу, повноти та системності. запровадження технології призвело до створення умов для практичної реалізації принципів професіоналізації та педагогізації навчання, пов'язаних із контекстним навчанням із використанням прийомів моделювання професійних ситуацій із практики музично-педагогічної діяльності.

Було застосовано методи проектів, упровадження яких вимагало значних інтелектуальних і змістовних зусиль і викладачів, і студентів. Умови, для активізації інтелектуального розвитку студентів забезпечували під час проваджуваної ними самостійної дослідницької діяльності, а також під час викладання на третьому році навчання дисципліни з основ наукових досліджень. Це дало змогу майбутнім фахівцям вперше виконувати науково-педагогічні й історико-мистецтвознавчі дослідження в галузі музично-педагогічної діяльності.

Студенти ознайомлювалися зі здобутками народного, класичного та сучасного мистецтва, життям і творчістю видатних композиторів, а також із особливостями різних жанрів професійної музики, із засобами музичної виразності, структурою творів, засвоювали спеціальну термінологію. Водночас у процесі навчально-практичної діяльності відбувалося формування ціннісних орієнтацій, смаків, почуттів, музично-естетичних вражень студентів.

Мета когнітивних методів – об'єднання музично-теоретичних курсів спільними завданнями, як-от: засвоєння знань про особливості музичного мистецтва, розвиток художньо-естетичного смаку, музичних здібностей, музичного сприймання, формування виконавських умінь. До завдань кожного предмета належало досягнення і осмислення знань із різних галузей музичного мистецтва, втроблення виконавських умінь. Наприклад, основне завдання предмета «Сольфеджіо» – це розвиток музичних здібностей, зокрема різних видів музичного слуху, ладового та ритмічного чуття, музичної пам'яті, здатності до музично-слухових уявлень. Заняття із сольфеджіо забезпечували розвиток професійних якостей і умінь майбутнього вчителя музики, а саме – навичок читання хорових партитур, читання з аркуша. Під час практичних занять студенти використовували набуті знання з теорії музики, постановки голосу, аналізу музичних творів, поліфонії, історії зарубіжної та української музики, хорового диригування, основного музичного інструмента тощо.

Емоційну природу музичного мистецтва студенти пізнавали на заняттях з історії української та зарубіжної музики, вивчаючи видатні зразки класичного та сучасного музичного мистецтва та водночас

засвоюючи особливості засобів музичної виразності; розвивали художньо-естетичні смаки, музичне сприймання тощо. Метою курсу «Історія української музики» було формування та розвиток емоційно-ціннісного ставлення до музичного мистецтва; здатності до сприймання, розуміння і переживання музичних образів, художньо-творчої самореалізації та духовного самовдосконалення. Процес накопичення студентами знань охоплював і розкриття виховного потенціалу музики та формування власного ставлення до музичних творів. Озброюючи студентів теоретичними знаннями з гармонії, визначали своєю метою виховання в них розуміння гармонії як важливого виражального засобу та чинника формотворення музики. Засвоєння студентами творів музичного мистецтва, осягнення його емоційної природи вважали завданнями виконавської підготовки.

Попереднє спостереження за роботою студентів, аналіз наукової літератури та навчально-виховного процесу в закладі освіти дали змогу припустити, що найбільш інтенсивне формування професійних компетентностей відбувається в період педагогічної практики, тобто під час активної діяльності студентів. Педагогічна практика дає майбутньому вчителю можливість перевірити власні професійні якості, зрозуміти, які з них потрібно розвивати, як саме працювати над собою. Особливості проходження педагогічної практики було відображено в індивідуальних звітах студентів, представлений документації, характеристиках учителів-методистів і керівників практики.

Загалом результатом досліджуваного етапу професійної підготовки є сформованість фахової компетентності майбутнього вчителя музики та його готовності до практичної діяльності в школі.

У процесі дослідження встановлено, що основою запропонованого комплексу методів обрано єдність освітніх цілей, ефективного стимулювання пізнавально-професійної мотивації студентів і врахування в освітньому процесі специфіки поетапності їхньої професійної підготовки.

Результатом ефективності комплексу методів є впровадження інноваційної компоненти в зміст підготовки студентів музично-педагогічного профілю. Узагальнення результатів проведеного дослідження дає підстави подати такі рекомендації: відмовитися від вузькофахового підходу в музично-педагогічній підготовці студентів на користь міждисциплінарного й інтегративного підходів, що відповідає науковій парадигмі мистецької освіти; створювати необхідні умови для заохочення викладачів до розроблення елективних спецкурсів і спецпрактикумів для студентів, які забезпечуватимуть особистісну мотивацію та прагнення до опанування майбутньою професією; уникати застосування антипедагогічних методів залучення студентів до творчої діяльності, шукати ефективні способи їхньої мотивації до творчої самореалізації.

Основні висновки. Підсумовуючи вищезазначене, варто підкреслити, що у ході комплексного аналізу філософської, психолого-педагогічної та музикознавчої літератури доведено актуальність упровадження професійних компетентностей майбутнього вчителя музичного мистецтва у сферу професійної освіти. Виявлено, що такий аспект підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва, як

формування професійних компетентностей на основі розробленого комплексу методів потребує глибокого осмислення для уникнення вузького, однобічного підходу.

Узагальнення наукових ідей переконує в доцільності розвитку професійних компетентностей, які забезпечують можливість удосконалення особистісних якостей завдяки використанню сукупності прийомів і методів, які відзначаються спрямованістю на розширення спектра ціннісних потреб, формування світогляду та практичного досвіду внаслідок залучення особистості до широкого кола художніх і наукових цінностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бібік Н. М., Ващенко Л. С., Локшина О. І., Овчарук О. В. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / [за заг. Ред.. О. В. Овчарук]. Київ: «К.І.С.», 2005. 148 с.
2. Козир А. В. Теорія та практика формування професійної майстерності вчителів музики в системі багаторівневої освіти: автореф. дис. д-ра пед. наук: спец 13.00.02 Київ, 2009. 48 с.
3. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика: монографія. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
4. Олексюк О. М. Музична педагогіка: навч. посіб. Київ: КНУКіМ, 2006. 188 с.
5. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). Київ, 2008. 274 с.
6. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: підручник. Київ: Міленіум, 2006. 344 с.
7. Щолокова О. П. Професійна компетентність як стратегічний напрямок модернізації мистецької освіти України. Вісник Глухівського державного університету. Серія «Педагогічні науки». Глухів: ГДПУ, 2006. Вип. 8. С.19 – 23.

Світлана Кійко,

студентка 1 курсу,

освітнього ступеня – магістр

факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: **В. В. Бурназова**, к.пед.н., доцент (БДПУ)

КОМПОНЕНТИ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Актуальність. У світовому просторі проходять глобальні перебудови в економічній, політичній, суспільній областях, що викликають корінні зміни і в українській вищій освіті, в тім числі, з музичного мистецтва. Визначення напрямів професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва із врахуванням вимог сучасних світових тенденцій освіти, розглядається як актуальне питання розвитку суспільства, що впливає на формування ціннісного світу та духовних потреб підростаючого покоління.

Розв'язання визначених завдань у системі вищої музично-